

**COFNODION O GYFARFOD CYNGOR CYMUNED HARLECH A GYNHALIWDYD YN YR HEN LYFRGELL, HARLECH AM
7.30 O'R GLOCH 01.07.24**

YMDDIHEURIADAU

Cyng. Thomas Mort, Ceri Griffiths, Rhian Corps, Gordon Howie

PRESENNOL

Cyng. Christopher Braithwaite (Cadeirydd), Tegid John (Is-Gadeirydd), Edwina Evans, Martin Hughes, Giles Bentham, Reg Chapman, James Maxwell, Wendy Williams, a'r Cyng. Annwen Hughes a Gwynfor Owen (Cyngor Gwynedd).

'Roedd 6 aelod o'r cyhoedd yn bresennol ar gychwyn y cyfarfod.

Croesawodd y Cadeirydd Mr. Martin Hanks i'r cyfarfod gan ei fod wedi cael ei benodi'n ymchwilydd annibynnol a fe fydd Mr. Hanks yn arsylwi y cyfarfod.

CYHOEDDIADAU Y CADEIRYDD

Croesawodd y Cadeirydd y Cyng. James Maxwell i'w gyfarfod cyntaf o'r Cyngor ag fe arwyddwyd y Datganiad Derbyn Swydd gan y Cyng. Maxwell.

Adroddodd y Cadeirydd ei fod wedi cael cyfarfod gyda Japanese Knotweed Wales o ran derbyn cwyn bod tystiolaeth o'r planhigyn hwn yng llwybr natur Bron y Graig ac roedd wedi derbyn adroddiad gan y contractwr a'i fod wedi anfon hwn ymlaen at bob Aelod a derbyniodd pawb yr adroddiad dan sylw gan gynnwys y dyfynbris am driniaeth dros 3 blynedd o £1,750 ac roeddent hefyd yn cytuno i Glymog Japan gynnal arolwg o'r tir ym Mhenygraig.

COFNODION

Derbyniwyd cofnodion o gyfarfod Mehefin 3ydd 2024 fel rhai cywir.

MATERION YN CODI O'R COFNODION

Nid oedd dim materion yn codi o'r cofnodion.

DATGAN BUDDIANT

Nid oedd yr un Aelod yn datgan buddiant ar unrhyw fater.

MATERION CYNGOR GWYNEDD

Fe dderbyniwyd yr adroddiad canlynol gan y Cyng. Annwen Hughes ar Cyng. Gwynfor Owen – Adroddodd y Cyng. Annwen Hughes ers y cyfarfod diwethaf ei bod wedi cael gwybod yn ddiweddar bod fandaliaeth wedi ei wneud i doiledau cyhoeddus y merched ger westy'r Queens a'i bod wedi ymweld â'r toiledau hyn a'i bod wedi tynnu lluniau o'r difrod a achoswyd ac wedi eu hanfon at y swyddog perthnasol yng Nghyngor Gwynedd a aeth â'r mater i fyny yn syth ac anfon contractwr i lawr i ddatrys y difrod allan. Nid oes unrhyw ddifrod wedi'i wneud ers hynny i'r toiledau hyn. Roedd hi wedi cysylltu a'r Tim Tacluso oedd wedi dweud wrthi y bydden nhw'n ymweld â'r dref yn fuan i gario allan unrhyw dacluso sydd angen ei wneud. Roedd hi wedi cael ateb gan Gyngor Gwynedd o ran ail-baentio llinellau gwyn a melyn yn y stryd fawr gan ddweud y bydden nhw'n cynnal archwiliad a phaentio'r manau parcio oedd angen sylw a hefyd yn ail-baentio'r llinellau melyn dwbl oedd wedi pylu.

Adroddodd y Cyng. Gwynfor Owen yn dilyn y lluniau CCTV o gar yn cael ei yrru ar gyflymder a chroesi dros dir ger Glan Gors ei fod wedi trefnu cyfarfod rhwng yr heddlu a swyddogion Cyngor Gwynedd, mae hefyd wedi derbyn nifer o gwynion ynglŷn ag amseroedd y trenau ac mae hefyd wedi cael cyfarfod gyda Ken Skates ynglŷn â thorri gwasanaethau trenau yn ôl ar Lein y Cambrian. Mae wedi mynychu hyfforddiant i Gynghorwyr ymwneud â rhiantu corfforaethol a hefyd mynychodd gyfarfod o'r fforwm cyllideb ysgolion.

MATERION YN CODI

Cynllun Cyllideb

Adroddwyd bod £11,897.60 (a oedd yn cynnwys costau banc) wedi cael ei wario ers cychwyn y flwyddyn ariannol newydd a bod hyn yn £38,021.15 o wariant yn llai na oedd wedi cael ei glustnodi yn y gyllideb am y flwyddyn.

Seddii Cyhoeddus

Adroddodd y Cyng. Wendy Williams ei bod wrthi'n llunio rhestr o'r meinciau oedd angen sylw ond nad oedd eto wedi gorffen a dangoswyd lluniau o'r meinciau hyn i'r Aelodau. Dywedodd y Cyng. Williams y byddai'n cwblhau'r archwiliad o'r meinciau cyn y cyfarfod nesaf ym mis Medi a gofynnwyd iddi gael prisiau ar gyfer meinciau plastig wedi'u hailgylchu a phris i atgyweirio a phaentio'r meinciau oedd angen sylw.

Goleuadau Nadolig

Adroddodd y Cadeirydd ei fod wedi cael gwybod gan Mr. Geraint Williams ei fod yn fodlon derbyn £1,000 am tua 20 o oleuadau cyn belled a bod y Cyngor yn talu am eu profi a datganodd y Cadeirydd ei fod wedi anfon e-bost ynglyn a hyn i bob Aelod. Dywedodd y Cadeirydd hefyd ei fod wedi gofyn i drydanwr lleol brofi'r goleuadau a chytunodd y Cyng. Martin Hughes i gwrdd â Mr. Geraint Williams i weld faint o oleuadau oedd ar gael. Cytunwyd i ychwanegu "goleuo'r nos" at bennawd yr agenda.

Cyfeillion Ellis Wynne

Adroddodd y Cadeirydd bod tri dyddiad ar gael pryd i gyfarfod â'r uchod ynghyd â Chyngor Gwynedd ac roedd y rhain ar 11, 13eg a 17eg o Fedi a hefyd roedd Un Llals Cymru yn ystyried penodi Cyfreithiwr ar gyfer y Cyngor.

Cyfarfod Is-Bwyllgor Ariannol

Adroddodd y Cadeirydd bod cyfarfod o'r uchod wedi cael ei gynnal ar y 27ain o fis diwethaf a bod yr is-bwyllgor wedi mynd trwy'r gyllideb a bod pawb wedi derbyn copi o gofnodion y cyfarfod hwn. Aeth yr Aelodau drwy'r gyllideb newydd a luniwyd gan yr is-bwyllgor a chytunodd pawb i dderbyn y gyllideb hon - cytunwyd ar y gyllideb newydd a gellir ei gweld ar wefan y Cyngor.

Cyfarfod Is-Bwyllgor Parciau Chwarae

Adroddodd y Cadeirydd bod cyfarfod o'r uchod wedi cael ei gynnal ar gae chwarae Brenin Sior ar yr 22ain o fis diwethaf a bod pawb wedi derbyn copi o gofnodion y cyfarfod hwn. Cytunwyd y byddai'r Cyng. Reg Chapman yn cael contractwr i dorri'n ôl y gordyfiant sy'n tyfu ar ffordd y traeth o'r cae chwarae cyn gynted â phosibl.

Adroddiad Blynyddol y Cyngor

Dywedodd y Cadeirydd fod y mater hwn wedi'i osod ar yr agenda oherwydd nad oedd yr Aelodau wedi cymeradwyo'r adroddiad yn ffurfiol er mwyn iddo gael ei roi ar wefan y Cyngor. Nid oedd y Cyng. Giles Bentham yn fodlon â'r hyn a ysgrifennwyd yn yr adroddiad blynyddol ac roedd wedi anfon gwelliant i'w gynnwys yn yr adroddiad blynyddol at yr holl Aelodau. Roedd anghytundeb â hyn gan fod rhai Aelodau yn dweud bod yr hyn oedd yn yr adroddiad blynyddol yn ddigonol. Gofynnwyd am bleidlais wedi'i recordio a phleidleisiodd y Cadeirydd, Is-Gadeirydd, y Cyng. Edwina Evans a Wendy Williams i beidio â chynnwys y gwelliant a'r Cyng. Martin Hughes a Giles Bentham o blaid i gynnwys y gwelliant. Fe wnaeth y Cyng. Reg Chapman a James Maxwell ymatal rhag pleidleisio.

CEISIADAU CYNLLUNIO

Ddim wedi dod i law ers y cyfarfod diwethaf

ADRODDIAD Y SWYDDOG ARIANNOL CYFRIFOL

Adroddodd y Swyddog Ariannol Cyfrifol bod £42,486.13 yn y cyfrif rhedegol a £72,596.60 yn y cyfrif cadw.

Taliadau yn ystod y mis

Mrs Kim Howie	- £61.99	- taliad misol am gynnal gwefan y Cyngor.a cario allan gwaith ychwanegol ar y wefan
Cyllid a Thollad	- £109.80	- treth ar gyflog y Clerc
Mr. G. J. Williams	- £154.00	- torri gwair cae chwarae Brenin Sior, parc chwarae ar cae peldroed
Japanese Knotweed Removal	- £195.00	- archwiliad am clymog Japan
Mr. M. J. Kerr	- £580.00	- agor bedd y diweddar Mr. Robert Sulwyn Lloyd Williams
Mr. Meirion Griffith	- £168.00	- torri tyfiant o amgylch y cwrt tenis

Ceisiadau am gymorth ariannol

Hamdden Harlech ac Ardudwy - £1,824.75 – cynnig precept (taliad misol)

Fe gafodd y taliadau uchod eu prosesu gan y Cyng. Edwina Evans a wnaeth y Cyng. Tegid John gymeradwyo'r taliadau ag fe roddwyd ganiatad l'r Clerc/Trysorydd l'w talu ar lein neu drwy siec ar ddiwedd y cyfarfod.

Derbyniadau yn ystod y mis

Ms Paula Ireland - £30.00 – rhent rhandir rhif. 7

Mrs Stephanie Evans - £40.00 - rhent rhandiroedd rhif. 5 & 10

Anfonebau wedi eu talu ers y cyfarfod diwethaf

Catrin Soraya Williams – £165.00 - gwasanaeth cyfieithu

Adroddodd y Swyddog Ariannol Cyfrifol fod yr Archwiliad Mewnol wedi'i gwblhau a bod y Farn Archwilio fel y nodir yn llawn isod gydag argymhellion ond yn rhoi sicrwydd rhannol yn y "trefniadau llywodraethu a'r datganiad ariannol" Methiant i adolygu cyfraddau treuliau staff.

Diffyg gwahanu dyletswyddau wrth greu a phrosesu taliadau ar lein.

Y praecept blyneddol ddim yn deillio o broses gyllidebu digonol oherwydd y methiant i ystyried yr incwm a ragwelir, ynghyd â'r balansau wrth gefn

Methiant i adolygu statws cyflogaeth unigolyn.

Diffyg tryloywder yn deillio o fethiant i arddangos yr holl wybodaeth y mae'n ofynnol i'r Cyngor ei chyhoeddi'n electronig, ynghyd a methiant i strwythuro'r wefan yn glir a'i wahaniaethu rhwng gwybodaeth sy'n gysylltiedig â Chyngor arall.

Methiant i adolygu'r polisi yswiriant er mwyn sicrhau ei fod yn ddigonol. (Yw drafod ar ddiwedd y cyfarfod)

Adroddodd y Swyddog Ariannol Cyfrifol ei bod wedi cwblhau'r Ffurflen Flynyddol hyd at 31ain o Fawrth 2024, aeth yr Aelodau drwy'r ffurflen hon a chytunwyd i'w chymeradwyo a chytunwyd hefyd i'r Cadeirydd a'r Clerc/Swyddog Ariannol Cyfrifol ei llofnodi ar ran y Cyngor.

Adroddodd y Swyddog Ariannol Cyfrifol ymhellach, oherwydd nad oedd y Ffurflen Flynyddol wedi'i hardystio a'i chymeradwyo erbyn 30ain o Fehefin roedd yn rhaid rhoi hysbysiad ar wefan y Cyngor yn nodi hyn a'r rheswm pam nad oedd hyn wedi'i wneud. Adroddodd y Clerc ei bod wedi cwblhau'r hysbysiad hwn oherwydd na dderbyniwyd adroddiad yr Archwilydd Mewnol tan ar ôl cyfarfod diwethaf y Cyngor ac felly ni ellid cymeradwyo'r Ffurflen Flynyddol tan y cyfarfod hwn. Hefyd adroddodd y Clerc ymhellach ei bod wedi anfon y rhybudd 30ain Mehefin yn gofyn iddo gael ei lawrlwytho ar wefan y Cyngor ac roedd hi hefyd wedi anfon adroddiad yr Archwilydd Mewnol a'r Ffurflen Flynyddol at yr holl Aelodau.

GOHEBIAETH

Mr. Joe Patton

Wedi derbyn e-bost gan yr uchod yn gofyn a fyddai'r Cyngor yn fodlon cyflwyno manylion banc i gyllid cymunedol CO-OP fel y gall yr Ardd Blodau Gwylt Cymunedol wneud cais am grant. Cytunwyd anfon copi o gyfriflenni banc diweddaraf y Cyngor i Mr Patton a hefyd nodi y bydd unrhyw arian a delir i'r Cyngor Cymuned o ran grant CO-OP yn cael ei neilltuo ar gyfer prosiect perllan y dolydd cymunedol.

Ms Sue Collyer

Wedi derbyn e-bost gan yr uchod yn datgan pryder am goed yn agos at ei heiddo sydd wedi'u lleoli ar lwybr natur Bron y Graig ac yn gofyn a fyddai'n bosibl cael 4 coeden sy'n agos at y ffin wedi'u torri i lawr. Dywedodd y Cadeirydd ei fod wedi ymweld â'r safle a chytunwyd i ofyn i Ms Collyer ofyn am gyngor a chynnal arolwg o'r coed dan sylw.

Trafnidiaeth Cymru

Wedi derbyn e-bost gan Gail Jones ar ran Trafnidiaeth Cymru ynglyn ar diweddariad gyda Lein y Cambrian ag yn datgan eu bod wedi derbyn ychydig dros 500 o ymatebion. Er eu bod yn dal i adolygu adborth gan eu rhanddeiliaid mewn perthynas â rhannau eraill o'r rhwydwaith, maen't mewn sefyllfa i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i ni am y newidiadau maen't wedi gallu eu gwneud i amserlen Rheilffordd y Cambrian yn dilyn y broses adolygu hon, a mae'r manylion am y rhain isod.

Mae'r cynnig i redeg y trenau ychwanegol i gynyddu'r amllder i Aberystwyth i 1 trên llawn yr awr yn yr haf yn unig (Mawrth-Medi) i barhau h.y. NI fydd hyn yn cael ei gyflwyno yn y gaeaf. Fodd bynnag, byddant yn ychwanegu trên 16:30 o Amwythig i Aberystwyth drwy gydol y flwyddyn. Mae hyn oherwydd niferoedd uwch o deithwyr ar drên 17:30 o Amwythig i Fachynlleth. Byddant yn anelu at gyflwyno'r gwasanaeth ychwanegol hwn ym mis Mai 2025, ond mae'n amodol ar gytundeb gyda gweithredwyr eraill a Network Rail. Bydd y gwasanaeth 1 trên yr awr ehangach yn dod i rym o fis Mawrth 2026.

Bwriedir symud y gwasanaeth 08:52 o Fachynlleth i Bwllheli a dychwelyd o Bwllheli am 11:37 yn ystod y gaeaf. Cafwyd ymateb sylweddol i'r cynnig hwn. Ar ôl llawer o ystyriaeth, maen't wedi dewis cadw'r gwasanaethau 08:52 ac 11:37 drwy'r flwyddyn, fodd bynnag bydd niferoedd teithwyr a refeniw yn cael eu monitro'n agos dros gyfnod y gaeaf nesaf a'u hadolygu wrth gynllunio amserlen Rhagfyr 2025.

Bydd y gwasanaethau min nos olaf yn yr haf (mis Mawrth i Rhagfyr) - yn rhedeg ar yr un amseroedd ag y maent yn rhedeg ar hyn o bryd rhwng Pwllheli a Machynlleth (tua 20:26 Pwllheli tua'r de a 21:47 Machynlleth tua'r gogledd). Byddant yn dyblu capasiti 4 gwasanaeth allweddol Arfordir y Cambrian o haf 2025 o 2 gerbyd i 4 cerbyd i gefnogi pobl leol, twristiaid a busnesau twristiaeth lleol allweddol. Bydd hyn yn golygu y bydd 560 yn fwy o seddi ar wasanaethau Arfordir y Cambrian yn ystod yr haf o gymharu â Haf 2022.

Hefyd adroddodd y Clerc ei bod wedi derbyn ateb gan Gethin Jones, Rheolwr Materion Cyhoeddus ar ran Mr. James Price, Prif Weithredwr yn diolch i'r Cyngor Cymuned am eu e-bost ynglŷn â'r newidiadau arfaethedig a fyddai'n digwydd ar Lein y Cambrian ac yn datgan bod y wybodaeth a roddwyd iddynt yn werthfawr iawn ac yn rhoi dealltwriaeth llawer cyfoethocach iddynt o'r heriau a'r cyfleoedd sy'n wynebu cymunedau yng Ngwynedd sydd yn defnyddio gwasanaethau Trafnidiaeth Cymru yn rheolaidd.

Cyngor Gwynedd – Adran Gyfreithiol

Wedi derbyn copi o'r Les ynglyn ar toiledau ger y neuadd goffa gan yr Adran Uchod ag yn gofyn i'r Cadeirydd a'r Clerc ei arwyddo. Cytunwyd bod hyn yn cael ei wneud.

Cyflogaeth

Dywedodd y Cadeirydd fod yr Archwilydd Mewnol wedi dweud bod yn rhaid adolygu statws cyflogaeth person sy'n gwneud gwaith i'r Cyngor Cymuned.

Cyn dechrau trafod y mater uchod ac ar bleidlais roedd pawb yn gytûn bod aelodau'r cyhoedd i adael y cyfarfod oherwydd bod y mater hwn o ran gweithle y Cyngor .

Dywedodd y Cadeirydd fod yr Archwilydd Mewnol wedi datgan y dylai'r Cyngor benderfynu a oedd person sy'n gweithio i'r Cyngor yn hunan gyflogedig neu ddim a cytunwyd i gysylltu â Mr. Paul Egan o Un Llais Cymru i gael cyngor ac eglurhad pellach.

ARWYDDWYD.....Cadeirydd

DYDDIAD..... 802